

## «Να καθιερώσουμε τα Αγγλικά ως δεύτερη επίσημη γλώσσα»



**Την καθιέρωση** της αγγλικής γλώσσας ως δεύτερης επίσημης γλώσσας του ελληνικού κράτους εισαγείται, με συνέντευξή της στην «Κ», η επίτροπος Άννα Διαμαντοπούλου.

Η Ελληνίδα επίτροπος πιστεύει ότι με την προαυθιμένη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την ένταξη

μέχρι το τέλος του 2006 άλλων δέκα χωρών, θα τεθεί ευθέως το ζήτημα της πολυγλωσσίας, που σήμερα παρακάμπτεται λόγω του ανταγωνισμού των μεγάλων χωρών για το ποια γλώσσα θα επικρατήσει.

Η Ευρώπη θα μοιάζει με σύγχρονη Βαβέλ, καθώς θα υπάρχουν πάνω από

20 γλώσσες. «Ποιος μπορεί να φαντασθεί μια ευρωπαϊκή διαδικασία μεταφοράς σε 20-22 γλώσσες», διερωτάται η κ. Διαμαντοπούλου και διλώνει πως «η χώρα μας εγκαίρως, από τώρα, πρέπει να ορίσει ως δεύτερη επίσημη γλώσσα τα Αγγλικά».

Επίσης, σπεύδει να απαντήσει σε όσους πιθανώς αντιταχθούν, προβάλλοντας φόβους για την απώλεια της πολιτιστικής και εθνικής μας κληρονομιάς, ότι «οι Έλληνες δεν θα χάσουν τίποτε αν μάθουν να μιλούν το ίδιο καλά με τα Ελληνικά και τα Αγγλικά». **(Σελ. 8)**

## **“Διγλωσσία” προτείνει η Άννα Διαμαντοπούλου**

Την καθιέρωση της αγγλικής γλώσσας ως δεύτερης επίσημης γλώσσας του ελληνικού κράτους εισηγείται σε συνέντευξή της που δημοσιεύτηκε χθες στην εφημερίδα “ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ”, η Επίτροπος Άννα Διαμαντοπούλου.

Η Ελληνίδα Επίτροπος εκτιμά ότι με την προωθούμενη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την ένταξη μέχρι το τέλος του 2006 άλλων δέκα χωρών, θα τεθεί ευθέως το ζήτημα της πολυγλωσσίας. “Ποιός μπορεί να φανταστεί μια ευρωπαϊκή διαδικασία με ταυτόχρονη μετάφραση σε 20-22 γλώσσες” διερωτάται η κ. Διαμαντοπούλου, η οποία σπεύδει να απαντήσει σε όσους τυχόν ανταπαθούν λέγοντας χαρακτηριστικά ότι “οι Έλληνες δεν θα πάθουν τίποτα αν μάθουν να μιλούν το ίδιο καλά με τα Ελληνικά και τα Αγγλικά”. Σχολιάζοντας τις δηλώσεις της Ελληνίδος Επιτρόπου, ο υπουργός Παιδείας, κ. Πέτρος Ευθυμίου είπε ότι “κάθε θέση είναι σεβαστή”, σημειώνοντας, ωστόσο, ότι “η Ε.Ε. πρέπει να σεβεται και να προάγει όλες τις γλώσσες”.

Απάντηση με εθνικές κραυγές στην πρόταση της Επιτροπής

# Ελληνικοί... ψαλμοί αντί αγγλικών κατά της Άννας Διαμαντοπούλου



Π. Ευθυμίου: Διαφωνίες με το γέντι



Β. Πουλιδώρας: Εθνικόσολος πολίτης



Χρ. Πρωτόπαπας: Αποστάσεις...

«Η ελληνική γλώσσα είναι στοιχείο της ιδιοπροσωπίας των Ελλήνων και δεν είναι δυνατόν να εκχωρηθεί τμήμα αυτής», αναφέρεται σε χθεσινή ανακοίνωση της Αρχιεπισκοπής Αθηνών

Ο ακός του Αιόλου με τα... ευρωπαϊκά δαφνία να κροφολακτούν ανοίξει ξανά, με σφοδρή την πρόταση της Ελληνικής Επιτροπής Άννας Διαμαντοπούλου να καθιερωθεί η αγγλική ως δεύτερη επίσημη γλώσσα του ελληνικού κράτους.

Από τις διαφωνίες «με το γέντι» του υπουργού Παιδείας και του κυβερνητικού εκπροσώπου στην πρόταση της κ. Διαμαντοπούλου, περσόμιας σε κραυγές για το «ερέα και όσα της φυλής». «Η ελληνική γλώσσα είναι στοιχείο της ιδιοπροσωπίας των Ελλήνων και δεν είναι δυνατόν να εκχωρηθεί τμήμα αυτής» αναφέρεται σε χθεσινή ανακοίνωση της Αρχιεπισκοπής Αθηνών, αν και δεν τέθηκε από κανένα τέτοιο θέμα...

Λάβρος και ο συντονιστής δικαιοσύνης Βύρων Πολύδωρας: «Ας σταματήσουν επιτέλους ο κ. Σπυρίτης και η κ. Διαμαντοπούλου την εθνικόσολο πολιτική τους. Δεν θέλουμε αποεθνικοποιημένη Ευρώπη... Η γλώσσα είναι το αποφασιστικότερο στοιχείο και χαρακτηριστικό της εθνικής μας ταυτότητας. Δεν την εγκαταλείψουμε. Ούτε τη γλώσσα την ελληνική ούτε την πίστη μας την εθνική».

### Επιχειρήματα

Η κ. Διαμαντοπούλου επανήλθε με επιχειρήματα για ένα θέμα που ήδη συζητείται εδώ και χρόνια ευρύτατα στην Ευρώπη. Δευκρύνισε κατάρχα ότι «υπάρχει η γλώσσα της σκέψης και η γλώσσα της επικοινωνίας». «Η γλώσσα της σκέψης», είπε στον «Flash 9 81» «είναι η γλώσσα της δημιουργίας» συλλογείται καλά όπως συλλογείται στη γλώσ-



Κατά την Ελληνίδα επίτροπο, τρεις λόγοι επιβάλλουν την υποκρέωση στο ελληνικό κράτος «να αναλάβει την ευθύνη εξασφάλισης της γλωσσολογίας». Η διευρυνση της Ε.Ε., η επικράτηση του Διοδικτού και την Ελλάδα και τρίτον η διεθνής θέση της χώρας.

σα και τη δημοκρατία. Υπάρχει όμως και η γλώσσα της επικοινωνίας και η οποία έχει κατοχή της γλώσσας της επικοινωνίας έχει και δύναμη... Χρειάζεται να επενδύσουμε και στα δύο και στη γλώσσα μας που είναι εργαλείο σκέψης και δημιουργίας και στο εργαλείο επικοινωνίας, το οποίο είναι όλο και μελλοντικό».

Κατά την Ελληνίδα επίτροπο, τρεις λόγοι επιβάλλουν την υποκρέωση στο ελληνικό κράτος «να αναλάβει την ευθύνη εξασφάλισης της γλωσσολογίας σε τόσο βαθμό που να είναι εργαλείο επικοινωνίας και εργασίας» και να μην επιφύεται η λειτουργία αυτή σε ιδιωτικούς οργανισμούς.

■ **Πρώτον**, η διευρυνση της Ε.Ε. στο άμεσο μέλλον με 22 συνολικά γλώσσες.

■ **Δεύτερον**, η επικράτηση του Διαδικτού και την Ελλάδα. Υπολογίζεται ότι σε 4 χρόνια στη χώρα μας θα έχει πρόσβαση στο Internet το 80% του πληθυσμού. Όμως αυτό

δημιουργεί και την ανάγκη να σμλετά η γλώσσα επικοινωνίας, που είναι η αγγλική.

■ **Τρίτον**, η θέση της χώρας σε μια ευρύτερη περιοχή, όπου ήδη η γλώσσα της πολιτικής και των επιχειρήσεων είναι η αγγλική.

Η κ. Διαμαντοπούλου χαρακτηρίζει «αντιόρθη» τις κατηγορίες ότι η πρόταση αυτή λειτουργεί ως βάρος της μητρικής μας γλώσσας. «Δεν υπάρχει καμία χώρα, κανένας πολιτικός, κανένα σύστημα το οποίο να μη δίνει προτεραιότητα στη μητρική του γλώσσα», είπε.

Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος με μια διπλωματική απάντηση παρέπεμψε στις προχθεσινές δηλώσεις του υπουργού Παιδείας Π. Ευθυμίου και «πρόσθεσε» από μια διευκρίνιση της κ. Διαμαντοπούλου, για να κρατήσει αποστάσεις. «Σας παραπέμνω» είπε ο κ. Πρωτόπαπας στη συνέντευξη της ότι είναι ανα-

πό την πρόταση της κ. Διαμαντοπούλου, λέγοντας ότι «η επίσημη και σταθερή θέση της Ελλάδας είναι ότι η Ε.Ε. πρέπει να προάγει και να σέβεται όλες τις εθνικές γλώσσες των κρατών, οι οποίες πρέπει να θεωρούνται ισότιμες γλώσσες εργασίας».

### Περιορισμός

Ο βουλευτής της ΝΔ και συντονιστής Υγείας της ΝΑ Νικ. Κασκλαρίνης πάντως διαπίστωσε πρόθεση «των λεγόμενων μεγάλων χωρών της Ε.Ε. για τον περιορισμό των εθνικών γλωσσών-με εισηγμένη δικαιολογία το οικονομικό κόστος» κατά παράβαση της ιδρυτικής διακήρυξης της Ε.Ε.

Ετσι, πριν καλά-καλά διαπιστωθεί η πρόταση για ένα γλωσσικό εργαλείο, για το οποίο οι γονείς εφοδούν επιπλέον δαπάνες για δραματικές σπουδαστήρια ώστε να αποτελέσει εφόδιο για τους νέους, κινδυνεύει να ριχθεί στην πράξη των ανουκουτών για τον φραγμό της εθνικής μας ταυτότητας.

Ευαγγελία Παλιγκάρη

Μια μέρα πριν, ο κ. Ευθυμίου είχε διαφοροποιηθεί

## Τι ισχυρίζεται η Ελληνίδα επίτροπος

Με τρεις λόγους «δικαιολογεί» την πρότασή της για την καθιέρωση της αγγλικής ως «δεύτερης» επίσημης γλώσσας στην Ελλάδα η κοινοτική επίτροπος, Άννα Διαμαντοπούλου.

Ο πρώτος λόγος που επικαλείται η Ελληνίδα επίτροπος είναι η διεύρυνση της Ε.Ε. και το γεγονός ότι τα επόμενα πέντε ή έξι χρόνια σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα χρησιμοποιούνται 22 γλώσσες, οι οποίες πρέπει να είναι ισότιμες και να ομιλούνται όλες σε όλες τις διαδικασίες. Ο δεύτερος, η επικράτηση του

Διαδικτύου όλο και περισσότερο, σαν εργαλείο πληροφορίας, γνώσης, επιστημονικών και επιχειρηματικών συναλλαγών και ο τρίτος η θέση της χώρας σε μια ευρύτερη περιοχή (Βαλκάνια, Μέση Ανατολή) όπου ήδη η γλώσσα της πολιτικής και των επιχειρήσεων είναι η αγγλική. Οι λόγοι αυτοί, εκτιμά η κ. Διαμαντοπούλου, κάνουν επιτακτική πλέον την ανάγκη για τη χώρα μας να προβλέψει, να επιλέξει και να δώσει με επάρκεια στους πολίτες της αυτό το εργαλείο επικοινωνίας του μέλλοντος.

«Υπάρχει η γλώσσα της σκέψης και η γλώσσα της επικοινωνίας. Νομίζω ότι στο μέλλον όλες οι χώρες της Ευρώπης θα έχουν αυτές τις δύο γλώσσες». Προϋπόθεση της ισχυρής Ελλάδος είναι και αυτό το εργαλείο επικοινωνίας στο μέλλον. Άρα, χρειάζονται και τα δύο και να επενδύσουμε συνεχώς στη γλώσσα μας, η οποία είναι το εργαλείο σκέψης και δημιουργίας και να επενδύσουμε άμεσα και ουσιαστικά στο εργαλείο επικοινωνίας που είναι το απαραίτητο όπλο του μέλλοντος», επιση-

μαίνει και καταλήγει τονίζοντας: «Όσον αφορά τη λέξη επίσημη θεωρώ ότι το επίσημο κράτος και στη χώρα μας πρέπει να αναλάβει την ευθύνη εξασφάλισης γλωσσολογίας σε βαθμό επάρκειας τέτοιο που να είναι εργαλείο επικοινωνίας, μάθησης και εργασίας. Η καθιέρωση δεύτερης επίσημης εκπαιδευτικής γλώσσας σημαίνει μια πολύ μεγάλη αλλαγή στο υπάρχον σύστημα, γιατί η αλλαγή αυτή θα απαιτήσει χρόνο και τεράστιες επενδύσεις σε ανθρώπους και δομές».

## Η ΕΡΩΤΗΣΗ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

**Συμφωνείτε να καθιερωθεί η αγγλική ως κοινή γλώσσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση;**



**Κώστας Λύρας**  
Τραπεζικός υπάλληλος

“Οχι, δεν συμφωνώ με το να καθιερωθεί η αγγλική ως κοινή γλώσσα για όλες τις χώρες της Ευρώπης. Πιστεύω ότι είναι καλύτερα να καθιερωθεί η ελληνική. Είμαι Έλληνας και θα μου άρεσε περισσότερο να ακούω τη δική μου γλώσσα όταν ταξιδεύω στο εξωτερικό. Το αν η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας είναι δύσκολη για τους ξένους δεν με απασχολεί. Καιρός είναι να δυσκολευτούν σε αυτή τη ζωή και κάποιοι άλλοι. ”



**Μαριάννα Μπακούλα**  
Φοιτήτρια

“Δεν θα μου άρεσε καθόλου να μου επιβάλουν να μιλάω μια γλώσσα και για τον λόγο αυτόν η απάντησή μου εξαρτάται από τον βαθμό αυτής της καθιέρωσης. Είναι κολά να μιλάμε ως δεύτερη γλώσσα τα αγγλικά από τη στιγμή που αποσκοπών την πιο δημοφιλή γλώσσα στην Ευρώπη. Αναμφισβήτητα, η γνώση μιας κοινής γλώσσας θα διευκολύνει ιδιαίτερα κάθε μορφή επικοινωνίας των ανθρώπων. ”



**Νίκος Σκαφίδας**  
Δημόσιος υπάλληλος

“Νομίζω ότι θα ήταν πολύ καλό να καθιερωθεί η αγγλική ως κοινή γλώσσα, γιατί είναι η γλώσσα που χρησιμοποιείται στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές οι οποίοι έχουν μπει για τα καλά στη ζωή μας. Τα αγγλικά, εξάλλου, είναι η γλώσσα που απαιτείται από όλες τις εταιρείες προκειμένου να βρει δουλειά. Εκείνο, πάντως, που είναι βασικό είναι η καθιέρωση της γλώσσας αυτής να μην αντικαταστήσει την ελληνική. ”



**Δημήτρης Νικολάου**  
Λειτουργός

“Γιατί, δεν έχει ήδη καθιερωθεί. Όλας οι κόποις μιλάει αγγλικά και όσο περνάνε τα χρόνια οι απαιτήσεις γνώσης της αγγλικής γλώσσας γίνονται όλο και μεγαλύτερες, ιδιαίτερα στον εργασιακό τομέα. Αν μιλάμε τώρα για μια επίσημη καθιέρωση, εγώ προτιμώ να καθιερωθεί η ελληνική γλώσσα, γιατί είναι πολύ πιο πλούσια. Το βασικότερο είναι το να κρατήσει το κάθε κράτος τη δική του γλώσσα. ”



**Κωνσταντίνος Κούκας**  
Ιδιωτικός υπάλληλος

“Από τη στιγμή που όλοι σχεδόν οι κάτοικοι αυτού του πλανήτη μιλάνε αγγλικά, δεν έβρω ποιον σκοπό θα είχε μια τέτοιου είδους καθιέρωση. Αυτό που είναι πολύ βασικό, κατά τη γνώμη μου, είναι το να διατηρεί η κάθε χώρα τη δική της γλώσσα. Δυστυχώς, η γλώσσα μας δεν μπορεί να επικρατήσει έναντι άλλων γλωσσών. Αν πάντως είχαν να επιλέξω, θα επέλεγα τη γαλλική ή τη γερμανική. ”



**Αιλί Μφορμάκου**  
Ιδιωτική υπάλληλος

“Πιστεύω ότι είναι η πιο εύκολη γλώσσα της Ευρώπης. Άλλωστε, στη νοοτροπία των περισσότερων Ελλήνων η αγγλική γλώσσα έχει ήδη καθιερωθεί ως η επίσημη γλώσσα. Η ύπαρξη μιας κοινής γλώσσας πιστεύω ότι θα βοηθήσει τους λαούς της Ευρώπης στο να συνεννοούνται καλύτερα μεταξύ τους. Επίσης, πιστεύω ότι καμία άλλη γλώσσα δεν θα ήταν εύκολο να ανακηρυχθεί ως κοινή για όλους τους λαούς της Ευρώπης. ”

## Υποχρεωτικά τα αγγλικά;

**Σ**ύμφωνα με εξηγήσεις που πήραμε από στενό φίλο και συνεργάτη της Άννας Διαμαντοπούλου, με τον οποίο μιλήσαμε χθες για το συγκεκριμένο θέμα που δημιουργήθηκε προ ημερών, μετά από την πρότασή της για θεσμοθέτηση επίσημης γλώσσας της Ελλάδας την αγγλική.

Κατ' αρχήν όπως μας εξήγησε ο συγκεκριμένος άνθρωπος, η γλώσσα προτάθηκε ως "δεύτερη επίσημη" και όχι ως βασική γλώσσα της Ελλάδας, όπως μάλλον "εκ του πανηρού αφέθηκε από μερικούς να εννοηθεί", όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε. Ο λόγος, σύμφωνα με τον στενό κύκλο της Άννας Διαμαντοπούλου, είναι ότι "κάποιοι ήθελαν να βλάψουν την Ελληνίδα Επίτροπο". Παράλληλα, διευκρινίστηκε ότι το θέμα αφορούσε κυρίως την εκπαίδευση. Κι αυτό διότι, όπως χαρακτηριστικά τονίστηκε, "σε αρκετά σχολεία διδάσκεται ως ξένη γλώσσα η γαλλική. Προτάθηκε λοιπόν, απλά να υπάρξει εθνική στρατηγική με εθνικό χαρακτήρα από το υπουργείο Παιδείας - κατ' αρχήν - να καταργηθεί το μάθημα των γαλλικών και να θεσμοθετηθεί το μάθημα των αγγλικών και μόνο".

Εν τω μεταξύ βέβαια, εφόσον θα καθιερωθεί η αγγλική ως δεύτερη επίσημη γλώσσα ουσιαστικά γίνεται και υποχρεωτική η εκμάθησή της. Ετσι, για να μπει κάποιος στο Δημόσιο για παράδειγμα θα πρέπει να γνωρίζει και την αγγλική γλώσσα...

# Είπε μπουρδα ή έχει δίκιο η επίτροπος;

ΤΟΥ Ρ. ΣΩΜΕΡΙΤΗ

ΤΟΥ Γ. ΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΚΥΡΙΑ Άννα Διαμαντοπούλου είναι ένας πολιτικός με καλή έξοθεν μαρτυρία. Όπως όλοι οι πολιτικοί έχει βεβαίως και αυτά

## Γλωσσικός πλουραλισμός

περι τις μπουρδιές της. Αλλά δεν ήταν και τόσο δραματικές ώστε να τις θυμόμαστε. Αλλά τώρα έχουμε την προχθεσινή συνέντευξή της στην «Καθημερινή».

Τι είπε; Ότι τα αγγλικά πρέπει να γίνουν «η δεύτερη επίσημη γλώσσα του ελληνικού κράτους». Διότι με τη νέα επερχόμενη διεύρυνση, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα έχει τεράστιο πρόβλημα λειτουργίας και επικοινωνίας, θα μοιάζει με «σύγχρονη Βαβέλ» και δεν θα τα βγάλει πέρα αν συνεχίσει να εργάζεται έτσι. Θα έπρεπε συνεπώς (;) να έχουμε μια διγλωσση Ελλάδα σε μια αγγλόγλωσση (υποθέτω) Ευρώπη.

Είναι γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει σοβαρό πρόβλημα με τις γλώσσες εργασίας. Οι εταίροι δεν περίμεναν τη συνέντευξη της κυρίας Διαμαντοπούλου για να το μάθουν. Συζητούν το θέμα και έχουν διατυπωθεί αρκετές προτάσεις. Κανένας δεν τόλμησε όμως να προτείνει ως λύση τη μεταφορά του προβλήματος και στο εσωτερικό της κάθε χώρας με την επίσημη και συνεπώς υποχρεωτική διγλωσσία σε κράτη που δεν είναι διγλωσσια. Έχει ωστόσο προταθεί η γενίκευση της διδασκαλίας δύο ή και τριών ξένων γλωσσών σε όλα τα σχολεία.

Κατάλαβε η κυρία Διαμαντοπούλου τι μας πρότεινε; Αν τα αγγλικά μετατραπούν σε δεύτερη επίσημη γλώσσα του κράτους θα πρέπει να πληρώσουμε διγλωσση Βουλή, διγλωσση Δικαιοσύνη, διγλωσση Διοίκηση. Και, βεβαίως, διγλωσση «Εφημερίδα της Κυβερνήσεως». Αν η κυρία Διαμαντοπούλου δεν ήθελε να πει αυτό αλλά κάτι άλλο ας το έλεγε πιο καθαρά, με βελτιωμένα ελληνικά ή αγγλικά...

Μια άλλη πρόταση, λιγότερο ακραία από τη διαμαντοπούλειο της εθνικής διγλωσσίας, θα ήθελε τα αγγλικά ως μόνη γλώσσα της Ένωσης. Ενώ ακόμη και στις ΗΠΑ έχει πα ξεκινήσει η ισοτιμία των ισπανικών. Οι τεχνοκράτες της ευκολίας ας καταλάβουν ότι υπάρχουν, όπως λένε, και άλλες παράμετροι.

Αλλά να πούμε τελικά τα πράγματα με το όνομά τους: Ευρώπη χωρίς τα γαλλικά, τα γερμανικά, τα ιταλικά, τα ισπανικά, τα ελληνικά, όλα τα άλλα, και τα βασκικά, και τα αλβανικά και αόριο τα ρώσικα, απλώς δεν θα έπρεπε να τη θέλουμε. Και θα θέλαμε μια επίσημη διγλωσση αγγλοελληνόφωνη Ελλάδα;

ΑΥΤΟ ΠΟΥ χαρακτηρίζει την Ευρωπαϊκή Ένωση στην πορεία της προς την ενοποίηση είναι ο σεβασμός στις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες των

## Προσαρμογή στο σύνολο

λαών της και κυρίως ο σεβασμός στη γλώσσα και στη θρησκεία τους. Αυτό δεν είναι παραχώρηση, είναι προϋπόθεση για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Αλλά ο σεβασμός στην πολιτιστική ταυτότητα των λαών και στα στοιχεία που τη συγκροτούν δεν μπορεί να άρει μια πραγματικότητα: η Ευρώπη διαμορφώνεται ως ενιαίο οικονομικό, πολιτικό και διοικητικό σύνολο. Και σε αυτό το σύνολο πρέπει να υπάρχουν κοινός μηχανισμοί συνεννοήσεως, επικοινωνίας και εργασίας. Ένας τέτοιος μηχανισμός είναι γλώσσα.

Όσοι έσπευσαν να απορρίψουν μετά βδελυγμίας την ιδέα της επιτροπής κυρίας Άννας Διαμαντοπούλου να υποθέσει επίσημος το ελληνικό κράτος την αγγλική γλώσσα ίσως αγνοούν ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τις ένδεκα διαφορετικές γλώσσες σήμερα -και τις είκοσι σε λίγα χρόνια- υπάρχουν ήδη επίσημοι τρεις μόνον γλώσσες εργασίας: αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά. Σε μία από αυτές πραγματοποιούνται οι τρέχουσες συναντήσεις, οι συνεργασίες, οι ανταλλαγές. Η μετάφραση στις υπόλοιπες γλώσσες γίνεται σε δεύτερο χρόνο. Όποιος θέλει να πληροφορηθεί άμεσα κάποια απόφαση, π.χ., θα τη βρει σε μία από αυτές τις γλώσσες, αν τις αγνοεί πρέπει να περιμένει. Όταν ο εκπρόσωπος μιας χώρας - μέλους δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει στις συσκέψεις μία από τις γλώσσες εργασίας, τότε καταβαίνουν τα ακουστικά. Στο Διαδίκτυο η «επίσημη» γλώσσα είναι η αγγλική, όπως και η γλώσσα της παγκοσμιοποίησης. Ουδείς σκέφθηκε ότι αυτό υπονομεύει τα ελληνικά μας!

Γιατί, λοιπόν αποτελεί έγκλημα καθοσίωσης μια μικρή χώρα να οπλίσει τον πληθυσμό της, τους εκπροσώπους της, τους υπαλλήλους της, τους πάντες, με το εργαλείο που θα τους επιτρέψει να δρουν, να επικοινωνούν και να συνδιαλέγονται με τους άλλους; Γιατί θίγεται η ελληνική γλώσσα, η ελληνική πολιτιστική ταυτότητα, η εθνική υπόσταση των Ελλήνων, όταν το ελληνικό κράτος επιλέγει ως γλώσσα εργασίας την ίδια γλώσσα που επιλέγουν όλοι οι άλλοι; Κακά τα ψέματα. Αν θέλουμε να προσαρμοστούμε στο περιβάλλον στο οποίο εμείς οι ίδιοι επιλέξαμε να ενταχίσουμε, πρέπει να το κάνουμε με τους κανόνες του, με τις προϋποθέσεις του και με τη γλώσσα του.

\* Και τα δύο άρθρα δημοσιεύθηκαν στο «Βήμα»

## Διευκρινήσεις από την Διαμαντοπούλου για την χρήση της Αγγλικής γλώσσας

Διευκρινήσεις για την πρόταση που διατύπωσε σε συνέντευξη της σε κυριακάτικη εφημερίδα, για τον ορισμό της αγγλικής ως δεύτερης επίσημης γλώσσας του ελληνικού κράτους δίνει με ανακοίνωση της η επίτροπος στην ΕΕ Άννα Διαμαντοπούλου.

Η κα. Διαμαντοπούλου εξηγεί ότι στον όρο επίσημη γλώσσα αποδίδει την έννοια ότι "το επίσημο κράτος και στη χώρα μας πρέπει να αναλάβει την ευθύνη εξασφάλισης γλωσσομάθειας σε βαθμό επάρκειας τέτοιο που να είναι εργαλείο επικοινωνίας μάθησης και εργασίας".

"Η ευθύνη αυτή", επισημαίνει στην ανακοίνωση της, "σημαίνει μια πολύ μεγάλη αλλαγή στο υπάρχον σύστημα, γιατί η αλλαγή αυτή θα απαιτήσει χρόνο και τεράστιες επενδύσεις σε ανθρώπους και δομές".

Σχετικά με τους λόγους που την οδήγησαν να ανοί-

ξει το θέμα αυτό εξηγεί ότι σχετίζονται

- με την διεύρυνση της ΕΕ και το γεγονός ότι τα επόμενα πέντε ή έξι χρόνια σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα χρησιμοποιούνται 22 γλώσσες, οι οποίες πρέπει να είναι ισοσότητες και να ομιλούνται όλες σε όλες τις διαδικασίες.

- με την επικράτηση του διαδικτύου όλο και περισσότερο, σαν εργαλείο πληροφορίας, γνώσης, επιστημονικών και επιχειρηματικών συναλλαγών και - με την θέση της χώρας σε μια ευρύτερη περιοχή (Βαλκάνια, Μέση Ανατολή) όπου ήδη η γλώσσα της πολιτικής και των επιχειρήσεων είναι η αγγλική.

"Οι λόγοι αυτοί", συνεχίζει, "κάνουν επιτακτική πλέον την ανάγκη για τη χώρα μας να προβλέψει, να επιλέξει και να δώσει με επάρκεια στους πολίτες της αυτό το εργαλείο επικοινωνίας του μέλλοντος".

Απαντώντας στις αιτιάσεις που διατυπώθηκαν μετά τη συνέντευξη της αναφέρει ότι "υπάρχει η γλώσσα της σκέψης και η γλώσσα της επικοινωνίας".

"Νομίζω", προσθέτει, "ότι στο μέλλον όλες οι χώρες της Ευρώπης θα έχουν αυτές τις δυο γλώσσες. Η γλώσσα της σκέψης είναι η γλώσσα της δημιουργίας,



συλλογιέται καλά όποιος συλλογιέται στη γλώσσα του και δημιουργεί. Υπάρχει όμως και η γλώσσα της επικοινωνίας και όποιος έχει κατακτήσει τη γλώσσα της επικοινωνίας έχει και δύναμη. Προϋπόθεση της ισχυρής Ελλάδας είναι και αυτό το εργαλείο επικοινωνίας στο μέλλον".

"Αρα", επισημαίνει, "χρειάζονται και τα δύο, και να επενδύουμε συνεχώς στη γλώσσα μας η οποία είναι το εργαλείο σκέψης και δημιουργίας και να επενδύσουμε άμεσα και ουσιαστικά στο εργαλείο επικοινωνίας που είναι το απαραίτητο όπλο του μέλλοντος".



# Επίσημη γλώσσα η αγγλική;

Η πρόταση της Άννας Διαμαντοπούλου για την καθιέρωση της αγγλικής γλώσσας ως δεύτερης επίσημης προκάλεσε αντιδράσεις. Το πρόβλημά μας είναι τελικά ποια θα καθιερωθεί δεύτερη γλώσσα όταν πολλοί Έλληνες δεν μιλάνε σωστά την ελληνική;

ΟΧΙ	?	ΙΣΩΣ
 <p><b>ΤΖΕΝΗ ΜΠΟΥΣΗ</b> (Ηθοποιός)</p> <p>Η Τζένη Μπόση επιμένει ελληνικά και πιστεύει πως είναι δικαίωμα του καθενός να επιλέξει αν θα μάθει μία δεύτερη γλώσσα. Τη φοβίζει η παγκοσμιοποίηση και θεωρεί την καθιέρωση των αγγλικών μέρος αυτής.</p>	<p><b>ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Πιστεύετε πως πρέπει να γίνει υποχρεωτικά η αγγλική γλώσσα;</li> <li>2. Για ποιους λόγους πιστεύετε πως έχει αρχίσει η συζήτηση για την καθιέρωση των αγγλικών;</li> <li>3. Ποια θεωρείται πως είναι η σχέση του σύγχρονου Έλληνα με τη γλώσσα του;</li> <li>4. Πιστεύετε ότι θα προκαλέσει αντιδράσεις η καθιέρωση της αγγλικής ως επίσημης γλώσσας;</li> <li>5. Ποιοι θα επηρεαστούν περισσότερο αν γίνει κάτι τέτοιο;</li> </ol>	 <p><b>ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ</b> (Δημοσιογράφος)</p> <p>Η Μάρια Παπαγιάννη πιστεύει πως όλοι μας πρέπει να γνωρίζουμε υποχρεωτικά τουλάχιστον δύο ξένες γλώσσες γιατί είμαστε μέλη της Ε.Ε. και η εκμάθηση πρέπει να ξεκινάει από το σχολείο.</p>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Όχι, δεν το πιστεύω και δεν θα ήθελα να συμβεί κάτι τέτοιο. Θεωρώ πως είναι πολύ χρήσιμο να γνωρίζεις αγγλικά, γιατί είναι πολύ σημαντικά, για παράδειγμα στα κομπιούτερ. Είναι δικαίωμα του καθενός, όμως, το να επιλέγει αν θα μάθει δεύτερη γλώσσα.</li> <li>2. Δεν γνωρίζω την έκταση που έχει πάρει το θέμα. Εγώ είμαι αντίθετη σε κάτι τέτοιο. Θεωρώ πως μας έχουν βάλει όλους σε μια σακούλα και μας κουνάνε. Θέλουν όλοι να γίνουμε ένα, όμως αυτό δεν γίνεται, γιατί κάθε χώρα έχει τη δική της ιστορία.</li> <li>3. Δυστυχώς είναι πολύ κακή. Αυτό είναι αποτέλεσμα της ανεξέλεγκτης πλέον λογοτεχνίας μας, καθώς βγαίνουν χιλιάδες βιβλία και πολύ λίγα από αυτά αξίζουν. Από την άλλη, τα περισσότερα μέσα ενημέρωσης είναι κίτρινα. Πώς θα μπορέσει ο Έλληνας να μάθει και να διατηρήσει τη γλώσσα του;</li> <li>4. Φυσικά. Ένα ένα μας τα φέρνουν. Πρώτα το ευρώ και μετά η γλώσσα μας. Δεν έχουμε με τι άλλο να ασχοληθούμε; Εμένα με φοβίζει η παγκοσμιοποίηση.</li> <li>5. Δεν νομίζω πως θα επηρεάσει κάτι συγκεκριμένο, πέρα από τα υπουργεία, όπου φαντάζομαι ότι θα γίνει χαμός - κυρίως με τα δημόσια έγγραφα. Δεν θα γίνει κάτι τέτοιο, γιατί απλώς κανείς δεν θα το θέλει.</li> </ol>		<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Συμφωνώ να είναι η εκμάθηση των αγγλικών αλλά και μιας δεύτερης ξένης γλώσσας υποχρεωτικά, αλλά με επίσημη γλώσσα την ελληνική.</li> <li>2. Πιστεύω πως κάτι τέτοιο είναι βήμα προς το καλύτερο. Εννοώ το να γνωρίζουμε υποχρεωτικά ξένες γλώσσες. Τα πράγματα τώρα είναι διαφορετικά, είμαστε μέλη της Ε.Ε., κομμάτι της Ευρώπης. Δεν πρέπει να μείνουμε πίσω και, όπως όλοι γνωρίζουμε, οι περισσότερες γνώσεις κάνουν πάντα καλό.</li> <li>3. Δυστυχώς, καθημερινά ακόμη πάρα πολλά λάθη. Ο προφορικός λόγος τις περισσότερες φορές είναι λανθασμένος.</li> <li>4. Είναι λογικό να προκληθούν πολλές αντιδράσεις αν γίνει κάτι τέτοιο, αν και πιστεύω ότι δεν θα γίνει. Υποθέτω πως αν γίνει δεκτό αυτό η πρόταση, θα υπάρξουν επιλογές και όρια. Δεν θα τα αφήσουν όλα στη μοίρα τους, θα ελέγχονται.</li> <li>5. Η γλώσσα είναι η ταυτότητα ενός λαού, είναι η δομή του, η ιστορία του. Όλοι πρέπει να μιλάμε αγγλικά, αλλά όχι να απομακρυνθούμε από τη γλώσσα μας και τις ρίζες μας. Φαντάζομαι πως θα μας επηρεάσει όλους μας.</li> </ol>

## Λάθος η πρόταση της Ελληνίδας επιτρόπου

Κύριε διευθυντά, η Ελληνίδα επίτροπος στην Ευρωπαϊκή Ένωση κ. Άννα Διαμαντοπούλου δεν είναι ούτε ημελής ούτε ανόητη. Σε πρόσφατη συνέντευξή της σε πρωινή εφημερίδα, η κ. Άννα Διαμαντοπούλου ζήτησε την καθιέρωση της αγγλικής γλώσσας ως επίσημης γλώσσας της Ελλάδας (παράλληλα με την ελληνική). Φαίνεται ότι η Ελληνίδα επίτροπος κατάφερε μέσα σε δύο μόλις χρόνια που είναι στις Βρυξέλλες να «εκσυγχρονισθεί», να αποβάλει δηλαδή πλήρως τους

εθνικούς αταβισμούς και τις λοιπές επαρχιώτικες εθνοφροσύνες και να γίνει «πολίτης του κόσμου». Η κ. Άννα Διαμαντοπούλου έδωσε εξετάσεις αγγλικής σε κάποια εξωελληνικά κέντρα και πήρε βαθμό προβόλας. Δεν μπόρεσε βέβαια να περάσει την πρότασή της (την καθιέρωση δηλαδή της αγγλικής ως επίσημης γλώσσας της πατρίδας της). Κατάφερε όμως κάτι αρκετά σημαντικό: Να δημιουργήσει τη σύγχυση σε μεγάλο τμήμα του ελληνικού λαού. Διότι άλλο πράγμα

είναι η εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας (και γιατί όχι και της γερμανικής και της γαλλικής γλώσσας) πράγμα που γίνεται από τους πιο πολλούς Έλληνες και άλλο πράγμα είναι η καθιέρωση μίας ξένης γλώσσας, της αγγλικής δηλαδή, ως επίσημης γλώσσας του ελληνικού κράτους. Τα δύο αυτά πράγματα που είναι τελείως και απολύτως διαφορετικά, δεν πρέπει κατά κανένα τρόπο – άμεσο ή έμμεσο – να συνδέονται, να σχετίζονται, να συνάπτονται ή να συγχέονται σε οποιοδήποτε επίπεδο.

Με τιμή,  
Μιχάλης Σ. Βάρδας, Αθήνα

# Η διδασκαλία των ξένων γλωσσών

Του ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΡΙΑΡΑ

**Σ**τις 23 Νοεμβρίου 2001 δημοσίευσα στην «Καθημερινή» σύντομο γράμμα, με το οποίο αποδοκίμαζα την πρόταση της επιτροπής μας στην Ε.Ε. κ. Αννας Διαμαντοπούλου, που υποστήριζε την αναγνώριση της αγγλικής γλώσσας ως δεύτερης επίσημης γλώσσας του λαού μας. Γενικά αποδοκίμασα την πρόταση με ποικίλα επιχειρήματα. Όλοι βέβαια δεχόμαστε την ανάγκη διδασκαλίας και ενημέρωσής μας στην αγγλική γλώσσα που και σήμερα διδάσκεται. Επιβάλλεται μάλιστα η διδασκαλία της στην εκπαίδευση να οργανωθεί κατά τον καλύτερο τρόπο, όπως φυσικά και των άλλων ξένων γλωσσών που διδάσκονται σήμερα στα σχολεία μας.

Όμως, απαραίτητο είναι να μελετηθεί εκ νέου όχι μόνο το θέμα της κατ' αρχήν καλύτερης διδασκαλίας των ξένων γλωσσών, αλλά και το πρόσθετο ακόμα θέμα από ποια μαθητική ηλικία είναι επιβεβλημένο να αρχίζει η διδασκαλία μιας ξένης γλώσσας. Το θέμα γίνεται σ' εμάς σοβαρότερο απ' ό,τι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αν λάβουμε υπόψη ότι εξαιτίας του γλωσσικού μας ζητήματος, που η λύση του υπερβολικά εβρόδυνε, καθυστερεί ενώπιον η σωστή και αποτελεσματική διδασκαλία της νέας μας γλώσσας στο χώρο της εκπαίδευσης. Εκεί επανειλημμένα διαπιστώθηκε ότι σε σημαντικό βαθμό και οι απόφοιτοι του δημοτικού μας σχολείου και οι μαθητές του γυμνασίου μας παρουσιάζονται ακατατάκτοι – για να μην πω ανερμάτικοι – ως προς τη στοιχειώδη ικανοποιητική χρήση του γλωσσικού οργάνου. Αυτό μάλιστα το γεγονός υπαγορεύει την ανάγκη να μη διδάσκεται η αρχαία ελληνική στο γυμνάσιο, ώστε να αποφεύγεται η σύγχυση στο μαθητή όταν είναι υποχρεωμένος να γνωρίσει την παλαιότερη ελληνική γλωσσική μορφή προτού εξοικειωθεί με σχετική επάρκεια στη σύγχρονη γλώσσα του.

**Τ**ο θέμα «ξένες γλώσσες και αγωγή» είχε απασχολήσει τον Μανόλη Τριανταφυλλίδη σε εκτενέστατη μελέτη του. Είχε σοστά υποστηρίξει ότι δεν ήταν κανονικό ο Έλληνας μαθητής να διδάσκεται ξένη γλώσσα προτού ως ένα βαθμό κατακτήσει τη μητρική του γλώσσα. Κατέγραψε στη μελέτη του ο Τριανταφυλλίδης γνώμες ειδικών μελετητών που είχαν αναπτύξει τα μειονεκτήματα της πρόωρης διγλωσσίας του μαθητή. Εί-

χαν γενικώς διαπιστώσει ότι η πολυγλωσσία είναι ιδιαίτερα βλαβερή στα μικρά παιδιά. Οι νοητικές τους συνήθειες διαταράσσονται από τις παράλληλες λειτουργίες της ξένης γλώσσας. Μειονεκτούν έτσι στη μητρική τους εκφραστικότητα. Διαπιστώνόταν και τότε εκείνο που είναι σε μεγαλύτερο βαθμό σήμερα αναγκαίο: ένα παιδί, όπως και ένας μεγάλος, να κατέχει τουλάχιστον δύο γλώσσες. Όμως υπάρχει πάντα ο κίνδυνος το παιδί να μη μάθει καμία από τις δύο γλώσσες με επάρκεια – και το χειρότερο είναι αν αυτό συμβεί με τη δική του γλώσσα. Αναφερόταν μάλιστα με την ευκωμία και η γνώμη του Wilamowitz, που υποστήριζε ότι η διδασκαλία των λατινικών και των

γαλλικών καλά στους Γερμανούς τη γλώσσα τους. Ο Τριανταφυλλίδης σημειώνει ανάμεσα στα άλλα – και τη δυσμενή συχνά επίδραση της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών στην προφορά της μητρικής γλώσσας του μαθητή, καθώς και στη σημασία των λέξεων και στην όλη φρασολογία. Νομίζω ότι στα χρόνια μας το θέμα της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών στην εκπαίδευσή μας πρέπει να μελετηθεί εκ νέου. Είναι ανάγκη οι αρμόδιοι γλωσσολόγοι – εκείνοι μάλιστα που έχουν κατανοήσει το χαρακτήρα και τις συνέπειες στις οποίες έχει οδηγήσει το γλωσσικό μας ζήτημα – καθώς και οι αρμόδιοι ψυχολόγοι και παιδαγωγοί, να αντικρίσουν ξανά το ζήτημα. Θα μας πουν σε ποιο βαθμό δυσκολεύεται ο μαθητής να κατακτήσει τη μητρική του γλώσσα εάν παράλληλα, ίσως πρόωρα, διδάσκεται μια ξένη γλώσσα. Η άτυχη πρόταση της κ. Διαμαντοπούλου ως έχει αυτή τη χρήσιμη συνένεια: την επανεξέταση του ζητήματος πώς σχετίζεται η κατάκτηση της μητρικής γλώσσας με τη διδασκαλία ξένων γλωσσών. Το ζήτημα είναι όντως δισεπίλυτο, όμως δεν θα ήταν φρόνιμο να αγνοήσουμε ότι υπάρχει.

**Ε**ίσης ανάγκη είναι να αντικρίσουμε και το θέμα της παρουσίας σήμερα της γλώσσας μας στους ευρωπαϊκούς οργανισμούς, όπου μοιραία θα συναντήσει επικίνδυνους γι' αυτήν ανταγωνισμούς. Η πολιτεία οφείλει να χαράξει συγκεκριμένη πολιτική, ώστε και η γλώσσα μας διεθνώς να προστατεύσει και παράλληλα να εμπίπτει σε θέση να χρησιμοποιούμε στους διεθνείς αυτούς οργανισμούς τη γλώσσα (ή και τις γλώσσες) που σήμερα εμφανίζεται να δεσπόζουν διεθνώς.

## Η πρόωρη διδασκαλία ξένης γλώσσας, εμπόδιο ίσως για την κατάκτηση της μητρικής